Adroddiad i'r	Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych (BGC)
Dyddiad y cyfarfod	Dydd Mercher 23 Mawrth, 2022
Aelod Arweiniol / Swyddog	Amanda Jones, Rheolwr Gwella a Datblygu Corffaethol, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy a Emma , Swyddog Cynllunio Strategol a Pherfformiad, Cyngor Sir Ddinbych
Awdur yr adroddiad	Hannah Edwards, Swyddog Cefnogi BGC, Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy
Teitl	Asesiad Lles Conwy a Sir Ddinbych 2022 - Cymeradwyo ar gyfer cyhoeddi

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Darparu trosolwg o'r ymatebion a dderbyniwyd i ymgynghoriad yr asesiad lles a cheisio cymeradwyaeth ar gyfer cyhoeddi Asesiad Lles Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus (BGC) Conwy a Sir Ddinbych 2022 (a gynhyrchwyd yn unol â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1 Ceisio cymeradwyaeth i gyhoeddi asesiad lles cyn y terfyn amser statudol ar 5 Mai 2022.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Cymeradwyo'r asesiad lles ar gyfer ei gyhoeddi.

3.2 Nodi'r adborth a'r argymhellion a dderbyniwyd yn yr ymgynghoriad a'r swyddogion i fynd i'r afael â'r rhain dros y 3 mis nesaf.

3.3 Ystyried sut mae'r BGC yn sicrhau bod yr asesiad llesiant yn cael ei ddefnyddio yn y dyfodol a'i fod yn rhan o brosesau gwneud penderfyniadau

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Mae gwaith wedi bod ar y gweill gyda phartneriaid BGC ar draws Conwy a Sir Ddinbych ers mis Ionawr 2021 i adolygu Asesiad Lles presennol Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Conwy a Sir Ddinbych.

4.2. Yn unol â therfynau amser statudol, cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar yr asesiad lles dros gyfnod o 8 wythnos, rhwng mis Ionawr 2022 a mis Mawrth 2022. Gofynnwyd y cwestiynau canlynol yn yr ymgynghoriad -

i. Ydych chi'n meddwl bod y wybodaeth yn yr Asesiad Lles yn gywir?
ii. Ydych chi'n teimlo bod angen newid unrhyw beth yn yr Asesiad Lles?
iii. Ydych chi'n teimlo bod unrhyw beth ar goll ac y dylid ei gynnwys yn yr Asesiad Lles?
iv. Sut ydych chi'n credu y byddai'r adnodd hwn o ddefnydd i chi?

4.3. Hyrwyddwyd yr ymgynghoriad trwy ddatganiad i'r wasg, y cyfryngau cymdeithasol (a rannwyd gyda sefydliadau partner BGC) a'u dosbarthu i ymgyngoreion statudol ac anstatudol, gan gynnwys –

- Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol
- Aelodau a Swyddogion BGC Conwy a Sir Ddinbych
- Partneriaid eraill e.e. Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri a'r Cyngor Celfyddydau
- Cyd-bwyllgor Craffu BGC Conwy a Sir Ddinbych
- Sefydliadau trydydd sector perthnasol
- Aelodau o'r cyhoedd
- Busnesau Lleol
- Undebau Llafur
- Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned
- Partneriaethau Conwy a Sir Ddinbych
- Partneriaethau ar draws Gogledd Cymru e.e. BPRh a BUEGC

4.4. Derbyniwyd cyfanswm o 16 ymateb -

- 10 gan y cyhoedd trwy'r arolwg ar-lein (gan gynnwys ymateb gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri)
- Ymateb ysgrifenedig gan Lywodraeth Cymru (gweler atodiad A)
- Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu BGC Conwy a Sir Ddinbych (gweler atodiad B a pharagraff 5.1 am fwy o fanylion)
- Ymateb ysgrifenedig gan Gomisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol (gweler atodiad C)
- Ymateb ysgrifenedig gan bartneriaid a grwpiau, gan gynnwys Cyfoeth Naturiol Cymru ac Iechyd Cyhoeddus Cymru a Fforwm Dalgylch Afon Clwyd

4.5. Roedd y mwyafrif o ymatebion yn cytuno â chanfyddiadau'r asesiadau lles ac yn nodi y byddent yn debygol o ddefnyddio'r asesiad, ac roedd sylwadau pellach yn cynnwys –

- Dim sôn am y pwysau cyfredol ar aelwydydd, gan gynnwys y cynnydd mewn costau tanwydd.
- Angen canolbwyntio mwy ar faterion demograffig, e.e. cynnydd yn y boblogaeth sy'n heneiddio a chyfradd genedigaethau isel.
- Rhagor o ymgysylltu â chymunedau Sipsi, Roma a theithwyr.
- Mae angen rhoi mwy o ystyriaeth i dwristiaeth gynaliadwy, yn enwedig mewn perthynas â heriau hinsawdd presennol.
- Cynnwys cyfeiriad at strategaethau alcohol cyfredol
- Byddai asesu mewn Saesneg clir yn elwa
- Diffyg cyfeiriad at bobl yn cysgu allan

4.6 Mae Llywodraeth Cymru wedi awgrymu rhai meysydd i'w gwella (gweler yr ymateb llawn yn Atodiad A), sy'n cynnwys -

Categori A	Mae'r rhain yn faterion sylweddol, y mae LlC yn gobeithio bod modd mynd i'r afael â hwy, cyn cyhoeddi'r asesiad lles.

Os nad ydi wedi'i gynnwys eisoes, cyfeiriad at yr adolygiadau a'r asesiadau canlynol: • Adolygiad o Ddigonolrwydd darpariaeth addysg Feithrin • Asesiad o Ddigonolrwydd cyfleoedd chwarae • Asesiad strategol brwydro yn erbyn Camddefnyddio Sylweddau • Asesiad Strategol mewn perthynas â Lleihau achosion o Aildroseddu	
Categori B	Mae'r rhain yn faterion pwysig ac yn rhai a fyddai'n cefnogi cynllun lles wedi'i hysbysu'n well a rydym yn gobeithio y gellir mynd i'r afael â hwy, ochr yn ochr â datblygu'r cynllun.
• Rhagor o fanylion ar amrywiol gyfleoedd i ymgysylltu. • Mwy o eglurhad ynghylch pam bod bylchau mewn tystiolaeth oherwydd Covid • Rhagor o fanylion am y datganiad lles ym mhob un o'r ardaloedd cymunedol trwy'r ardal BGC gyfan a chymariaethau rhyngddynt.	
Categori C	Mae'r rhain yn faterion a fyddai'n cryfhau'r asesiad, ond y gellid eu datrys dros amser.
• Gwella hygyrchedd yr asesiad a pha mor hawdd ydi ei ddefnyddio (gweler y paragraff Strwythur a Fformat).	

4.7 Mae swyddog cymorth y BGC wedi cyfarfod i ystyried yr adborth a datblygu cynllun i flaenoriaethu a mynd i'r afael â'r adborth dros y misoedd nesaf.

4.8 Mae gwaith hefyd yn digwydd gyda Phrifysgol Glyndŵr i ddatblygu fersiwn ffeithlun o'r asesiadau llesiant ar gyfer Gogledd Cymru. Bydd hwn yn rhoi cyflwyniad cyffredinol i'r asesiadau llesiant ac yn cynnwys crynodeb o'r materion a'r themâu allweddol a nodwyd ym mhob un o'r pedwar asesiad llesiant ar draws Gogledd Cymru. Disgwylir i'r gwaith hwn gael ei gwblhau yn gynnar ym mis Mai 2022.

5. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

5.1 Cyflwynwyd yr asesiad lles i'r Cyd-bwyllgor Trosolwg a Chraffu BGC Conwy a Sir Ddinbych fel rhan o'r broses ymgynghori. Yn gyffredinol, roedd y Pwyllgor yn cytuno â chanfyddiadau'r asesiad, ond gan ofyn bod yr argymhelliad canlynol yn cael ei ystyried gan y BGC -

Argymell bod y BGC, gan gynnwys ei aelodau a sefydliadau partner, yn defnyddio'u holl bwerau caffael mor lleol â phosibl, mewn ymgais i sicrhau'r pwyslais mwyaf ar gyflogaeth, lleihau ôl troed carbon yn unol â nodau lleol a chenedlaethol, cefnogi lles yn lleol a helpu i gynnal yr iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig.

6. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

6.1. Mae risg na fydd yr adnodd gwerthfawr hwn yn cael ei ddefnyddio i'w lawn botensial gan bartneriaid. Byddwn felly'n dyfeisio rhaglen o gyhoeddusrwydd i sicrhau bod cydweithwyr o bob sector yn ymwybodol o'r Asesiad a lle i ddod o hyd iddo, a sut y gall gynorthwyo o ran gwneud penderfyniadau gwybodus.

6.2. Mae perygl nad yw partneriaid yn cadw hyn yn gyfredol a thrwy hynny bydd defnyddioldeb y safle'n cael ei danseilio, gan olygu hefyd y bydd angen adolygiad ar raddfa fawr yn y dyfodol. Gall cyswllt rheolaidd rhwng swyddogion cefnogi BGC, gyda chyfeiriad clir gan y Bwrdd, liniaru'r risg hwn.

Ers llunio'r asesiad lles cyntaf yn 2017, mae capasiti ymchwil timau Conwy a Sir Ddinbych wedi lleihau'n sylweddol. Er hyn, mae'r timau wedi cynhyrchu dogfen strategol o safon uchel ar y sefyllfa bresennol yn y ddwy sir. Pe bai mwy o allu i ymchwilio ac ymgysylltu yn y sector cyhoeddus byddai posibilrwydd o gryfhau'r Asesiad ymhellach drwy edrych ar feysydd gwannach ac unrhyw fylchau mewn gwybodaeth, a chael gwell dealltwriaeth o benderfyniadau anghydraddoldeb o ran lles.

6.3. Mae posibilrwydd y bydd y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn ystyried ymdriniaeth ranbarthol o ran ymchwil, data a dadansoddi a allai o bosibl liniaru'r risg hwn.

7. Pŵer i wneud y penderfyniad

7.1. Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015